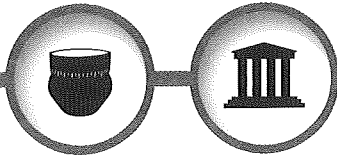

thema 1 – Boze Bataven en knappe keizers

🛡️ tijd van jagers en boeren 🏛️ tijd van Grieken en Romeinen

Samenvatting

In de tijd van jagers en boeren gingen mensen handelen met ijzer en zout. De Germanen die hier kwamen wonen, handelden ook met huiden en stoffen. In de tijd van Grieken en Romeinen veroverde Julius Caesar ons land. De Bataven kwamen tegen de Romeinen in opstand.

🛡️ les 1 – Geheim in de emmer

In de ijzertijd leerden mensen voorwerpen maken van ijzer. IJzer vind je in de natuur in de vorm van klonten ijzererts. Als je ijzererts heel heet maakt, houd je ijzer over. Nu kon land bewerkt worden met een ijzeren ploeg. Dat ging veel sneller. Mensen konden nu ook iets anders gaan doen, zoals handelaar worden. Sommigen werden daar rijk van. Er woonden grote families in een dorp. Het familiehoofd was de baas. De mensen maakten alles wat ze nodig hadden zelf. Er waren ovens om in te bakken en er liep veel vee. Ook ruilden ze spullen met elkaar, zoals kralen, wol en zout. Zout was belangrijk: het maakt het eten lekker en langer houdbaar en je kunt er leer mee bewerken.

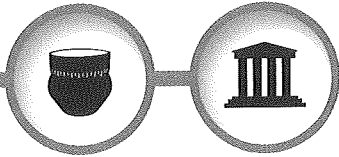
🛡️ les 2 – Germaanse volken

Uit het noorden van Europa kwamen Germaanse stammen. Ze kwamen hier wonen. De Germanen deden aan landbouw, hielden vee en vingen vis. Ze ruilden aardewerk, huiden, stoffen en zout. Ze woonden met een familie in lange huizen van hout en leem. Het stamhoofd had een groter huis. Regels en wetten werden mondeling overgedragen. Kinderen moesten thuis meehelpen en zorgden voor het vee. Maar ze speelden ook, bijvoorbeeld met bikkels. De Germaanse stammen vochten tegen elkaar, maar vierden ook samen seizoensfeesten. Soms vochten ze samen tegen een vijand. Germanen waren dapper en niet bang om dood te gaan.

>

thema 1 – Boze Bataven en knappe keizers

🛡️ tijd van jagers en boeren 🏛️ tijd van Grieken en Romeinen

Samenvatting

🏛️ les 3 – Germaanse dieven?

Julius Caesar was een legerleider van het Romeinse leger. Hij veroverde veel gebieden, ook bij ons. Het Romeinse leger was succesvol. In het Romeinse leger zaten beroepssoldaten. De soldaten verdienden geld, waren goed getraind en kregen voldoende eten. Daardoor wonnen ze vaak. Caesar gebruikte een slim plan: de verdeel-en-heersstrategie. Caesar zorgde ervoor dat de inheemse stammen elkaar niet vertrouwden, zodat ze niet samen tegen de Romeinen zouden vechten. Hij liet Romeinse soldaten, verkleed als Galliërs, bij de stammen spullen stelen. En hij zorgde ervoor dat de ene stam hem informatie gaf, waardoor hij een andere stam kon aanvallen.

🏛️ les 4 – De Bataafse opstand

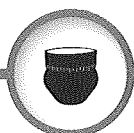
De Germanen romaniseerden. Ze dronken wijn, gingen naar badhuizen en betaalden soms met geld. Ook werden er verharde wegen aangelegd. De Bataven waren Germanen die in de Betuwe woonden. Veel Bataven waren krijgers in het Romeinse leger. Ze kregen goed betaald en mochten na 25 jaar dienst Romein worden. Toen de belastingen hoger werden en jonge Bataafse jongens gedwongen werden om soldaat te worden, ontstonden er onlusten. Julius Civilis, een Bataaf in dienst van het Romeinse leger, leidde de Bataafse opstand. De Romeinen werden eerst verslagen, maar toen er nieuwe soldaten kwamen, moest Julius vluchten. Er kwam wel weer vrede. De Romeinen verdwenen rond 400 uit ons land.

vanaf -800 winning van ijzererts

-250 Germanen trekken ons land binnen

69 Bataafse opstand

400 Romeinen verdwijnen uit ons land

-3000

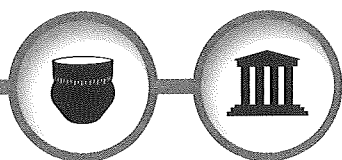

1

500

thema 1 – Boze Bataven en knappe keizers

🛡️ tijd van jagers en boeren 🏛️ tijd van Grieken en Romeinen

Begrippen

🛡️ les 1 – Geheim in de emmer

de ijzertijd

In de ijzertijd leerden de mensen ijzeren gebruiksvoorwerpen te maken.

de koning van Oss

De koning van Oss is een belangrijke man uit de ijzertijd. Zijn graf is in Oss gevonden.

het ijzererts

Ijzererts is een grondstof uit de natuur die bestaat uit ijzer en steen.

de veenweg

Een veenweg is een houten weg in het moeras die de boeren bouwden om erts uit het moeras te halen.

🛡️ les 2 – Germaanse volken

de migratie

Migratie is de verhuizing van groepen mensen van het ene naar het andere gebied.

het leem

Leem is een soort grond die op klei lijkt. Leem heeft een geelbruine of roodbruine kleur.

het stamhoofd

Een stamhoofd is de belangrijkste man in een groep mensen met dezelfde afstamming.

mondeling

Als je iets mondeling overdraagt, dan vertel je het. Je gebruikt dus geen geschreven teksten.

het seizoensfeest

Een seizoensfeest is een feest dat elk jaar in een bepaald jaargetijde wordt gevierd.

de bikkel

Bikkels waren een soort knickers, gemaakt van botjes van schapen en koeien.

🏛️ les 3 – Germaanse dieven?

inheems

Mensen die inheems zijn, wonen als volk al heel lang in hetzelfde gebied.

Julius Caesar

Julius Caesar was de legerleider van het Romeinse leger. Hij veroverde een groot deel van Europa.

de legerleider

Een legerleider is de baas van een leger. Hij vertelt de soldaten wat ze moeten doen.

de Gallische oorlog

De Gallische oorlog is de oorlog die Julius Caesar met zijn soldaten voerde tegen de Galliërs.

de verdeel-en-heersstrategie

Hiermee zorg je ervoor dat je vijanden ruzie met elkaar krijgen, zodat ze jou niet samen aanvallen.

🏛️ les 4 – De Bataafse opstand

romaniseren

Romaniseren betekent steeds meer gaan lijken op de Romeinen door het overnemen van gewoontes.

Julius Civilis

Julius Civilis was een Bataafse leider die in opstand kwam tegen de Romeinen.

de Bataafse opstand

Tijdens de Bataafse opstand verzetten de Bataven zich tegen de Romeinen.